

Legal Alert

Łatwiejsze dochodzenie odszkodowań za naruszenie prawa konkurencji

Czerwiec 2017

Ustawa z 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji czeka już tylko na podpis Prezydenta. Jej wejście w życie zmieni układ sił pomiędzy stronami sporów dotyczących odszkodowań z tytułu naruszenia przepisów prawa konkurencji.

Jakkolwiek wyrażone w kodeksie cywilnym zasady odpowiedzialności deliktowej już obecnie dają możliwość dochodzenia odszkodowań z tytułu naruszeń prawa konkurencji (tzw. *private enforcement*), to jednak skuteczność takich postępowań jest bardzo ograniczona. Decydują o tym przede wszystkim trudności o charakterze proceduralnym, stopień skomplikowania spraw z elementem prawnokonkurencyjnym, a także ograniczone możliwości dostępu do materiału dowodowego przez poszkodowanych.

Nowa ustawa z 21 kwietnia 2017 r. o roszczeniach o naprawienie szkody wyrządzonej przez naruszenie prawa konkurencji, ma zmienić ten stan rzeczy. Ułatwienie w dochodzeniu takich odszkodowań to z jednej strony szansa dla poszkodowanych, ale siłą rzeczy również większe ryzyko dla pozwanych, którzy mogą stać się adresatami rosnącej liczby pozwów odszkodowawczych.

Szanse dla poszkodowanych

Ustawa wprowadza szereg ułatwień dla podmiotów dochodzących roszczeń odszkodowawczych, czyniąc tym samym szanse na uzyskanie kompensacji za naruszenie prawa konkurencji bardziej realnymi.

Wśród najistotniejszych rozwiązań należy wymienić:

- domniemanie winy po stronie sprawcy naruszenia
- domniemanie wyrządzenia szkody przez naruszenie prawa konkurencji (niezależnie od charakteru naruszenia tj. porozumienie horyzontalne, wertykalne lub nadużywanie pozycji dominującej)
- domniemanie przeniesienia szkody na nabywcę pośredniego
- wydłużenie terminów przedawnienia do dochodzenia roszczeń odszkodowawczych (z 3 do 5 lat)
- ułatwienia w dostępie do dowodów

Jeśli uwzględnić również zmiany przepisów dotyczących postępowań grupowych, które weszły w życie 1 czerwca 2017 roku, to wkrótce w Polsce możemy mieć do czynienia ze wzrostem postępowań z zakresu *private enforcement*. To z kolei oznacza istotny wzrost ryzyka dla przedsiębiorstw dopuszczających się naruszenia prawa konkurencji.

Zagrożenia dla pozwanych

Otwarcie drzwi dla łatwiejszego dochodzenia odszkodowań za naruszenia prawa konkurencji najprawdopodobniej przyczyni się do wzrostu liczby pozwów (nie zawsze uzasadnionych) kierowanych przeciwko przedsiębiorcom. Dla wielu pozwanych będzie to oznaczać konieczność podjęcia kompleksowych i często kosztownych działań, np. celem obalenia szeregu domniemań prawnych. Wejście w życie ustawy oznacza również poszerzenie dostępu do dokumentów

Kontakt

W celu uzyskania dodatkowych informacji prosimy o kontakt:

Piotr Skurzyński
Of Counsel
T: +48 22 50 50 734
piotr.skurzynski
@eversheds-sutherland.pl

Maciej Gac
Prawnik
T: +48 22 50 50 799
maciej.gac
@eversheds-sutherland.pl

Zobacz nasze blogi

Kodeks w pracy
EuroZamówienia
IP w sieci
Przepis na energetykę
PrawoMówni
Lepsza taktyka

Zapisz się na nasz newsletter

Otrzymuj cykliczne informacje o ważnych zmianach w prawie oraz organizowanych przez nas szkoleniach i konferencjach.

Śledź nas w social media

LinkedIn
Twitter
Facebook

eversheds-sutherland.pl

dotyczących zarzucanego naruszenia, które znajdują się w posiadaniu pozwanych, organów ochrony konkurencji, czy osób trzecich. Pomimo wprowadzenia pewnych mechanizmów mających chronić przed niekontrolowanym ujawnianiem takich dokumentów (kontrola sądu, ochrona tajemnicy przedsiębiorstwa, sankcje finansowe za niedozwolone wykorzystanie dokumentu), nie sposób nie dostrzec pola do potencjalnych nadużyć w tym zakresie i wnoszenia pozwów tylko po to, aby pozyskać dokumenty lub informacje, które mogłyby zostać wykorzystane w innych celach, np. biznesowych. Wreszcie, przyjęcie podobnych rozwiązań w ramach całej UE może zintensyfikować zjawisko *forum shopping*, tj. pozywania przedsiębiorców przed sądy państw członkowskich, w których dochodzenie roszczeń odszkodowawczych jest najkorzystniejsze, takich jak Holandia czy Niemcy, gdzie wprowadzane są jeszcze dalej idące ułatwienia niż te przyjęte w Polsce.

Co dalej?

Podmioty poszkodowane naruszeniem prawa konkurencji powinny rozważyć możliwość skorzystania z oferowanych przez nową ustawę mechanizmów, które realnie zwiększają szanse na skuteczne uzyskanie odszkodowania. Należy jednak zaznaczyć, że przepisy ustawy znajdą zastosowanie tylko do tych naruszeń, które nastąpiły po jej wejściu w życie. Wyjątkiem są przepisy proceduralne (np. w zakresie dostępu do dowodów), z których będzie można skorzystać także w przypadku postępowań odszkodowawczych odnoszących się do szkód wyrządzonych przed dniem wejścia w życie ustawy.

W związku z wejściem w życie ustawy przedsiębiorcy mogący być adresatami pozwów odszkodowawczych – w szczególności ci, którzy wchodzą w częste interakcje z konkurentami lub posiadają pozycję dominującą – powinni podjąć odpowiednie działania prewencyjne. Ocena ryzyka związanego z naruszeniem prawa konkurencji nie może już bowiem ograniczać się jedynie do kwestii wysokich kar nakładanych przez właściwy organ ochrony konkurencji, czy też ewentualnej nieważności zakwestionowanych przez niego czynności prawnych, ale musi uwzględniać zwiększone ryzyko wnoszenia pozwów odszkodowawczych.

Naturalną odpowiedzią na nową ustawę wydaje się być rozwój lub udoskonalenie programów *competition compliance*. Poprzez stosowanie takich narzędzi, jak audyty czy systemy sygnalizowania nieprawidłowości przez pracowników (*whistleblowing*), możliwe będzie zapobieżenie naruszeniom lub ich wczesne wykrycie. Niezwykle istotnym staje się również właściwe zabezpieczenie dokumentów, które mogą być ujawnione w ramach postępowań odszkodowawczych. W tym kontekście kluczowym może być jak najwcześniejsze włączanie prawników zewnętrznych w sprawy mogące się wiązać z naruszeniem prawa konkurencji. Prowadzona z nimi korespondencja korzysta bowiem z tajemnicy pomocy prawnej i, jako taka, nie będzie mogła zostać ujawniona. Wreszcie, w kontekście realizacji strategii obronnej, istotnego znaczenia mogą nabrać wnioski *leniency* oraz wnioski o zakończenie postępowania antymonopolowego poprzez wydanie decyzji zobowiązującej, zapewniające lepszą ochronę interesów przedsiębiorców na wypadek następczych postępowań odszkodowawczych (tzw. *follow-on actions*).